

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 vln.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani [Katol. Tiskarna], naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrtnih

25. aprila 1918

Italijani v Kobaridu: 1. Italijanski vojaški duhovniki-redovniki. — 2. Spominik na italijanskem vojaškem pokopališču z napisom »Junakom nove Italije - hvaležna domovina«. — 3. Kobarški dekan, italijanski vojaški škof in duhovniki-vojaki. — 4. Služba božja pri italijanski obrambni bateriji. — 5. Sv. maša na Vernih duš dan na italijanskem vojaškem pokopališču. — 6. Pogreb ital. vojaškega zdravnika izpred bolnišnice Rdečega križa št. 25. 7. Vhod na ital. vojaško pokopališče; nad vratmi relifna slika Odrešenika, ki kaže z levice na 'neodrešene' pokrajine in se s kazalcem dotika Trsta, pod relifnim zemljevidom 'odrešenih' in 'neodrešenih' italijanskih pokrajin je med Odrešenikom in Stvarnikom napis »Justitia et Pace« (Odrešenik znači pravico, Stvarnik predstavlja mir).

Dalje na naslednji strani.

8. Oskrbovanje vojaških grobov. — Colonello (stotnik) P. Negrotto je bil z dvema drugima (groba desno in levo) častnikoma prvi pokopan v Kobaridu; pogreba so se morali udeležiti tudi zastopniki občine. Negrotto ima sedaj nov, večji spominik. — 9. Služba božja pri italijanskem vojaštvu ob lepem vremenu na prostem. — Sedaj je naša vojska na italijanskih tleh in Kobarid je zopet srečno v naših rokah.

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

XII. poglavje.

Konec leta.

30. decembra, zvečer. — Ležal sem v postelji, komaj rešen hude mrzlice, vsled katere sem tako dolgo visel med življenjem in smrtjo. Oslabeli možgani so se mi trudili zopet prirediti svoje delovanje; mišljenje pa je bilo še nepopolno in zmedeno, kakor svetlobni žarek, ki prodre oblake; od časa do časa sem imel zopet omotične napade, ki so vsi zmešali vse moje zaznave; kolebal sem takorekoč izmenoma med razumom in blodnjo.

Včasih se mi je zdelo vse jasno, kakor oni razgledi, ki se odprejo ob lepem vremenu raz vrh visoke gore. Spoznamo vođe, gozde, vasi, črede prav do planšarske kočice, ki stoji na bregu hudournika, naenkrat potegne meglo noseč veter in vse postane nejasno!

Pod oblastjo nihanja negotove umske jasnosti sem tako pustil svojemu duhu, da je sledil vsakemu njenemu gibu, ne da bi hotel razločevati resnico od domišljije; drsel je nalahno z ene na drugo; bdenje in sanjanje sta se vrstila brez pomisleka.

Dočim sem omahoval v tej negotovosti, se je naenkrat prikazala pred menoj žena pod uro, katere zamolklo tiktakanje meri čas!

Prvi pogled je zadostoval, da sem spoznal, da to ni bila Evina hči. Njeno oko je imelo zamrl svit ugašajočega ozvezdja in njen obraz bledost vzvišene smrtne boje. Oblečena v tisočbarvna oblačila, na katerih so se igrale najjasnejše in najtemnejše boje, je držala v roki brezlisten, osut venec.

Potem ko sem jo nekaj hipov opazoval, sem jo vprašal, kako se imenuje in kaj dela v moji sobi. Njene na urne kazalce uprte oči so se obrnile k meni in odgovorila je:

»V meni vidiš leto, ki se nagiba h koncu, prejeti hočem tvojo zahvalo in tvoj račun z Bogom.«

Vzdignil sem se in oprl na komolec s presenečenjem, ki se je kmalu umeknilo grenkemu srdcu.

»Ej, ti hočeš zahvale,« sem vzkliknil; »najprej pa pogledjmo, kaj si mi prinesla!«

Ko sem tvoj prihod pozdravljal, sem bil še mlad in krepak! vsak dan si mi vzela nekaj mojih moči in mi končno poslala bolezen! Že je moja kri — in to zaradi tebe — manj gorka, moje mišice manj trdne, moje noge manj urne. Položila si mi v prsi vse kali-nadložnosti; tja, kjer so rastle cvetlice življenjskega poletja, si nasejala potuhnjene koprive starosti.

so obsegali njeni pogledi velikodušno vsečloveštvo, ti si jo napravila kratkovidno in sedaj pregleda komaj samo sebe.

To si storila iz mojega bitja: kar tiče mojega življenja, pogledj, kako žalostno, kako pusto, kako revno si ga storila!

Kdo je toliko dni sem, v katerih me priklope mrzlica na posteljo, skrbel za ta dom, ki je bil moje veselje? Ali ne bom našel svojih omar

praznih, svoje police za knjige oropane, vseh svojih ubožnih zakladov izgubljenih vsled nepazljivosti ali nezvestobe? Kje so rastline, ki sem jih gojil, ptički, ki sem jih krmil? Vse je proč! Moja podstrešna soba je brez cvetja, tiha, pusta!

Ker sem postal šele malo hipov sem zmožen spoznavati to, kar me obdaja, niti ne vem, kdo je čul pri meni med tem dolgim trpljenjem. Brez dvoma najemnik, ki je prišel in odšel, ko so bili izčrpani moji pripomočki!

In kaj bodo rekli o moji odsotnosti gospodje, ki sem jim dolžan delati? Ali me bodo lahko pogrešali ali tudi le hoteli, v tem letnem času, ko so opravi bolj nagli? Morda me že kdo nadomešča v oni mali pisalni sobici, kjer sem dobival zemeljski kruh! In ti, ti edini potuhnjeni otrok časa, si mi prinesel vse to gorje: moč, zdravje, blagostanje, delo, vse si mi vzela; le zasmeh in izgubo sem prejel od

tebe in ti si še drzneš od mene zahtevati hvaležnosti!

Ah! umri, ker je prišel tvoj dan; toda umri, zaničevana in prokleta; in želel bi,

Stopnišče v rumunskem kraljevskem gradu Cotroceni pri Bukareštu.

In kakor bi še ne bilo dosti, da si mi oslabilo telo, si mi zmanjšala tudi dušno moč; zamorila si v njej navdušenje; postala je zaniknejša in bojzlivejša. Prej

da bi mogel na tvoj grobni kamen zapisati besede, ki jih je vklesal arabski pesnik v kraljev nagrobni kamen.

»Potnik, veseli se; ta, ki smo ga tu pokopali, ne more več oživet.« —

Pravkar me je vzbudila roka, ki je prišla moja, in ko sem odprl oči, sem spoznal zdravnika.

Potem ko je preštel utripe srca, je

zdravju ono pazljivost, kakor svojemu premoženju? Ravnote li s svojimi močmi tako varčno, kot s svojim denarjem? Se li ogiblujete razuzdanosti ali neprevidnosti z isto skrbnostjo, kakor nezmisljenih izdatkov ali slabega nalaganja denarja? Ali imate o svojem temperamentu prav tako odkrite račune, kakor o svoji pridnosti? Ali preiskujete vsak večer, kaj Vam more škoditi ali koristiti s previdnostjo, ki jo

Prvič, je zaklical, pomanjkanje gibanja! Živite tu, kakor podgana v svoji luknji, brez zraka, gibanja, razvedrila. Zategadelj kroži kri slabo, sokovi se zgostijo, ne delujoče mišice ne zahtevajo več svoje potrebne hrane; želodec se poleni in možgani utrudijo.

Drugič. Neredna hrana. Samovolja je Vaša glava, želodec je suženj, ki mora sprejeti, kar se mu da, a se, kakor sužnji sploh, lokavo maščuje.

Tretjič. Dolgo sedenje! Mesto, da bi noč porabili za spanje, jo porabljuje za branje; Vaša spalnica je knjižnica, Vaše zglavje bralni pult! Ob času, ko zahtevajo utrujeni možgani počitka, jih peljete k razkošni pojedini, in se čudite, da so naslednji dan bolni.

Četrtič. Mehkužne navade. Zaklepate se v svojo sobo in ste se polagoma obdali s tisočnimi pomehkuženimi varnostnimi odredbami. Vaša vrata morajo biti obita s cunjami, Vaša okna morajo imeti oboknice, noge blazino, pleča z volno natičeno naslonjač; peč Vam gori pri najneznatnejšem mrazu, Vaša svetilka ima udušeno luč — in v zahvalo za vse te varnostne odredbe Vam prinaša najmanjši vetrič nahod, Vas izpostavlja navadni stoli izpahnenju udov in rabite očala, da morete prenašati dnevno svetlobo. Mislili ste, da boste dosegli užitek, pa ste si nakopali le nedostatke.

»Petič...«

»Ah! prosim, doktor, nehajte! sem vzkliknil. Ne nadaljujte preiskovanja; ne združujte očitka z vsakaterim mojih nag-njenj.

Stari zdravnik se je podrgnil po nosu s tobačnico.

»Vidite,« je rekel bolj mehko, dočim je vstal, »pred resnico bežite, umikate se pred preiskavo! dokaz Vaše krivde: Habemus confitentem reum!¹ Vsaj ne dolžite več, kakor vratarjeve žene, letnih časov, dragi moj.«

Nato mi je še enkrat potipal žilo, pri čemer je pripomnil, da bi bil sedaj njegov posel gotov in da je ostalo odvisno od mene.

Sobane rumunskega kraljevskega gradu Cotrocenija pri Bukareštu
(kjer je naš bivši zunanji minister Czernin baje srečno sklepal svoj »tretji mir«).

Kraljičina »Zlata dvorana«, kjer se posvetuje naše mirovno odposlanstvo.

zmajal z glavo, sedel ob posteljno vznožje, me pogledal in si pri tem drgnil nos s svojo tobačnico.

Odtedaj sem vedel, da naj bi bil to pri zdravniku znak zadovoljnosti.

»Ej, ej! ali smo torej hoteli oditi s kostenjakom?« mi je rekel gospod Lambert v svojem napol se šalečem, napol godrnjačem tonu. Vraga! Kako bi se mogel kdo tako veselo odpraviti? Z obema rokama smo Vas morali zadrževati, pa je bilo še komaj!

»Ste torej obupali nad menoj, doktor?« sem vprašal nekoliko preplašen.

»Nikakor ne,« je odvrnil stari zdravnik; »da včasih obupujemo, moramo imeti za navadno — upanje. Le orodje Previdnosti smo in vsakdo izmed nas bi moral reči, kakor Ambrož Paré: »Jaz sem obvezal, Bog ga je ozdravil.«

»Zato blagoslovljen on in Vi,« sem vzkliknil, »in naj bi se mi z novim letom zopet povrnilo zdravje!«

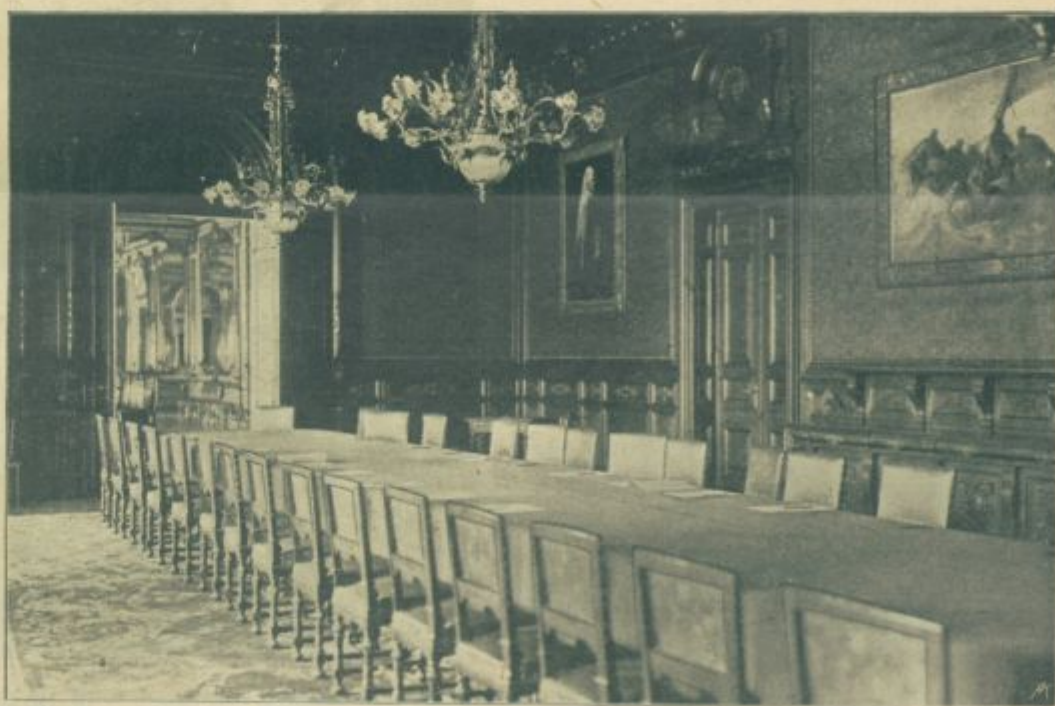
Gospod Lambert je skomizgnil.

»Pričnite s tem, da ga zahtevate sami od sebe,« je odgovoril ostro; »Bog Vam ga je zopet dal, od Vaše razsodnosti pa je odvisno, da ga ohranite. Nikar ne mislimo, da pridejo bolezni kakor dež ali solnce, ne da bi mogli mi za to kaj storiti! Preden se pritožujemo, da smo bolni, dokažimo, da smo zaslužili biti zdravi.«

Hotel sem se smehljati, a doktor je postal hud.

»Ej! Vi pač menite, da se šalim,« je odvrnil glasneje; »toda povejte mi vendar malce, kdo izmed nas posveča svojemu

posvečate svojim opravilom? Vi sami, ki se smejite, si li niste nakopali svojega trpljenja s tisočnimi razuzdanostmi?«

Velika obednica v Cotrocenijsu — sedaj posvetovalnica mirovnih odposlancev.

Hotel sem se braniti s tem, da sem ga prosil, naj mi našteje te razuzdanosti; stari zdravnik je razprl vse svoje prste in jih začel naštevati po vrsti:

Ko je doktor odšel, sem začel pre-mišljati. Četudi je bila njegova misel pre-več izpodbijajoča, je imela vendarle pravo

¹ Imamo toženca, ki priznava.

ozadje. Kolikokrat pripisujemo naključju bolečine, katerih izvor bi morali iskati v nas samih! Morda bi bilo pametno pustiti ga, da bi dokončal pričeto preiskovanje.

Vendar ali ni nekaj drugega, še važnejšega, kar se tiče dušnega zdravja? sem li pač tako gotov, da nisem ničesar zamenjal, da bi si ga ohranil med letom, ki se nagiblje h koncu? Ali sem, bojevnik božji med ljudmi, pač ohranil pogum in orožje? Ali bom pripravljen za ono veliko sodbo mrtvih, ki naj jo vodi v temni dolini Jozafatovi »Oni, ki je«?

Drzni se, duša moja, opazovati samo sebe in išči, kolikokrat si grešila. —

Prvič si grešila s prevzetnostjo! Kajti jaz nisem iskal preprostih ljudi. Ker sem preveč pil omamljivo vino genija, sem izgubil slast do studenčnice. Zavrgel sem besede, ki niso imele, razen odkritosti, nobene druge miline; nehal sem ljubiti ljudi raditega, ker so bili le ljudje, ljubil sem jih radi njihove preudarnosti; stisnil sem svet v ozke meje pantheona¹ in moje zanimanje je moglo vzbuditi le občudovanje. Ljudsko množico, ki bi ji moral slediti z očmi prijatelja, ker obstoja iz soupajočih in sotrpinov, sem malomarno pustil korakati mimo mene, kakor čredo. Vznevoljim se, brž ko vidim koga, ki ga omamlja zlato, da zaničuje človeka, revnega v zemeljskem blagu, in jaz, domišljav na svoje malenkostno znanje, jaz zaničujem uboge v duhu. Rogam se uboštvu misli, kot drugi uboštvu suknje; z enim darom se ponamam, in si kujem iz enkratne sreče napadalno orožje!

¹ Pantheon je tempelj v Parizu, kjer so pokopani najslavnejši Francozi. (Konec prih.)

Nikomur ne povem ...

Angelar Zdénčan.

Nikomur ne povem, zakaj
ne trgam več cvetic,
ko pride v déžel cvetni maj.
In ne, zakaj sem tožnih lic,
zakaj minul oči sijaj,
zakaj ogibljem se vrstnic ...
In ne povem, za kom v očeh
pekoče mi solzé blesté,
zakaj je z lic izginil smeh.
Zakaj mi v prsih mré srce,
nikomur ne povem. Nebo
gorje naj moje vé samó!

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergjejevič Solovjev.
Prevel Franc Poljanec. (Dalje.)

Mnogi nenavadni in mamni običaji, čeprav niso formalno odpravljeni, so sami po sebi iz rabe izginili. Po vseh drugih deželah, zlasti po Severni Ameriki, je imela katoliška hierarhija mnogo zastopnikov s trdno voljo, neutrudno energijo in v neodvisnem položaju, ki so še silneje, nego prej, strnili edinstvo katoliške cerkve in ji ohranili nje mednarodni, kosmopolitični pomen.

Kar se tiče razmerja do protestantizma, ki mu je še vedno načelovala Nemčija, zlasti po znameniti združitvi pomembnega dela anglikanske cerkve s katoliško — se je očistil svojih krajevnih ni-

kalnih teženj, katerih privrženci so odkrito prešli k verskemu indiferentizmu in neveri.

V evangelijski cerkvi so ostali samo še iskreni verniki. Načelovali so jim ljudje, ki so združevali obširno učenost z globoko vernostjo in z vedno silnejšim stremljenjem, da v sebi obnove živo sliko starega, pristnega krščanstva.

Rusko pravoslavje je potem, ko so politične razmere izpremenile oficialno stališče cerkve, čeprav je izgubilo mnogo milijonov svojih umišljenih členov, členov samo po imenu, izkusilo radost zedinjenja z boljšim delom starovercev pa tudi mnogih razkolnikov pozitivne verske smeri. Ta prenovljena cerkev, ki je rastla po številu, je začela rasti po moči duha, ki jo je zlasti pokazala v svoji notranji

bili vsi kristjani, prestrašeni in utrujeni z vrsto preteklih revolucij in vojsk, do novega vladarja in njegovih svetovnih reform deloma v razmerju blagohotnega pričakovanja, deloma odločnega soglašanja in celo navdušenja.

Toda tretje leto, z nastopom velikega čarodeja, je v mnogih pravoslavnih, katoliških in protestantih začela vstajati resna skrb in antipatija.²

Evangelijske in apostolske tekste,³ ki so govorili o knezu tega sveta in o antikristu, so začeli z večjim zanimanjem čitati in živahno komentirati⁴.

Cesar je po nekaterih znakih uganil, da se zbira nevihta, in se je odločil, da stvar čimpreje pojasni.

Začetkom četrtega leta svojega vladanja je izdal manifest na vse svoje ver-

Naši fantje so tudi na Benečanskem dobri in pridno pomagajo trte obrezovati

in turščico »robkati«.

borbi s krajnimi sektami, ki so se razmnožile v narodu in družbi in niso bile brez demonskega¹ in satanskega elementa.

Prvi dve leti novega cesarjevanja so

ne kristjane brez razlike veroizpovedanja, pozivajoč jih, naj izbero ali označijo po-

² Mržnja.

³ Besedilo.

⁴ Razlagati.

¹ Demon = hudobni duh.

oblašcene zastopnike za vesoljni cerkveni zbor pod njegovim predsedstvom.

Prestolico so ta čas prenesli iz Rima v Jeruzalem.

Palestina je bila tedaj avtonomna dežela, ki so se bili v njej zlasti judje naselili in jo vladali. Jeruzalem je bil svobodno, sedaj pa je postal cesarsko mesto.

Krščanske svetinje so ostale nedotaknjene, toda po vsem obširnem trgu Haram-eš-Serifa od Birket-Israina in sedanje vojašnice z ene strani in do mošeje El-Akša in »salomonovih hlevov« — z druge, se je dvigala ena sama ogromna stavba, ki je obsegala v sebi razen dveh starih majhnih mošej obširni cesarski »tempelj za združitev vseh kultov« in dve razkošni cesarski palači, s knjižnicami, muzeji in posebnimi prostori za magične poizkuse in vaje.

V tem na pol templju, na pol palači, naj bi se bil 14. septembra začel vesoljni cerkveni zbor.

Ker protestantovska veroizpoved ni ma duhovstva v posebnem zmislu, so katoliški in pravoslavni hierarhi⁹, ustrezajoč cesarjevi želji, da naj se zastopstvu vseh delov krščanstva podeli nekako enako-merje, sklenili pripustiti k udeležbi na

Bil je mož petdesetih let, srednje rasti, krepke postave, rdečeličen, z orlovskim nosom in gostimi obrvmi. Bil je mož vročerkven, nagel, govoril je z ognjem, s širokimi gestami in je poslušalce bolj navduševal nego prepričeval.

živel v nobenem samostanu, ampak vedno potoval na vse strani.

O njem so se širile razne legende.

Nekateri so trdili, da je to vstali Fedor Kuzmič, to je car Aleksander Prvi¹², ki se je rodil pred tristo leti.

Naši vojni ujetniki se vračajo iz Rusije: Večji oddelek počiva na svojem potu po Ukrajini.

Papež je nasproti svetovnemu vladarju kazal nezaupnost in nenaklonjenost, zlasti odkar se je pokojni papež, ko se je odpravljaj na cerkveni zbor, udal cesarjevemu moledovanju in imenoval kardinalom cesarjevega kancelarja in velikega svetovnega čarodeja, eksotičnega¹¹ škofa Apolonija, ki ga je Peter imel za dvomnega kristjana in nedvomnega sleparja.

Drugi so šli dalje in so trdili, da je to pravi stari Ivan, t. j. apostol Janez Evangelist, ki da še ni umrl in se je pojavil poslednje čase. On sam ni ničesar povedal o svojem izvoru in svoji mladosti.

Sedaj je bil zelo star, toda boder starček z belimi lasmi in brado, ki so vlekli na rumeno in celo na zeleno, visokorastel in suh po telesu, toda s polnimi in na-

Lovrenc Ručgi

iz Pečnika, občina Podgorica pri St. Jakobu ob Savi, padel 14. avgusta 1916, zadet od granate na tirolskem bojišču.

Alojzij Križaj

iz Zg. Šiške, desetenik cesarjevičevega pešp., umrl na Dunaju 31. decembra 1917 za ranami, dobljenimi na beneških alpah.

zboru malo število svojih laikov⁷, ki so bili znani po pobožnosti in udanosti cerkvenim interesom; toda kakor hitro so bili pripuščeni laiki, ni bilo mogoče izključiti nižje duhovščine, črne in bele⁸.

Na ta način je štel število zborovih členov nad tri tisoče, krogi pol milijona krščanskih romarjev se je pa nateklo v Jeruzalem in celo Palestino.

Med udeleženci zbora so se posebno odlikovali trije. Prvi je bil papež Peter II., ki je po pravu načeloval katoliškemu delu zbora. Njegov prednik je umrl na poti na zbor in v Damasku se je sestavil konklave⁹ in je soglasno izvolil kardinala Simona Barionissija, ki si je privzel ime Petra.

Bil je preprostega rodu, iz neapeljskega okrožja in je bil znan kot pridigar karmelskega reda. Stekel si je bil velike zasluge v borbi z neko satansko sekto, ki se je okrepila v Petrogradu in njegovi okolici in zapeljevala ne le pravoslavce, ampak tudi katoličane. Ko je postal nadškof mogilevski, nato pa tudi kardinal, je bil že zgodaj označen za tiaro¹⁰.

⁷ Zunanja služba božja.

⁸ Duhovski poglavarji, t. j. škofje.

⁹ Svetni ljudje, neduhovniki.

¹⁰ Samostanske in svetne. Rusi namreč imenujejo samostansko duhovščino »črno«, svetno pa »belo«.

¹¹ Od sveta popolnoma ločeno zborovanje kardinalov, kadar volijo novega papeža. Vrata, ki vodijo iz stavbe v svet, zazidajo.

¹² Trojna papeška krona.

Naši in ukrajinski vojaki barantajo — blago za blago!

Dejanski, čeprav ne oficialni vodja pravoslavcev, je bil stari Jovan, popolnoma znan v ruskem narodu. Čeprav se je imel za »upokojenega škofa«, vendar ni

lahno rožnatimi lici, živimi, blestečimi očmi in genljivo blagim izrazom lica in be-

¹² Ruski car Aleksander I. je vladal l. 1801. do 1825.; l. 1804. je prepovedal vsakršno obče-vanje z Rimom, l. 1815. je pregnal jezuite iz Petrograda in l. 1820. iz cele Rusije.

¹¹ V čudnih, neznanih krajih doma.

sede; oblečen je bil vedno v belo duhovniško haljo in škofovski plašč.

Evangeljskim členom zbora je načeloval učeni nemški teolog, profesor Erist Pauli. To je bil suh starček, nevisoke rasti, z ogromnim čelom, ostrim nosom in gladko obritim podbradkom. Njegove oči so se odlikovale z nekim posebnim divjedobrodušnim pogledom. Vsako minuto si je mel roke, migal z glavo, strašno mršil obrvi in prožil ustnice; pri tem je, mežikajoč z očmi, godrnjaje izgovarjal pretrgane zvoke: so! nun! ja! so also!¹³ Oblečen je bil praznično v belo zavrtnico in dolgo pastorsko suknjo z nekaterimi redovi.

rodi, ne pa samo Nemci in Madžari. — Pa je v svojem zadnjem, smrtnem govoru hvalil Nemce in Madžare, kakor da so se samo ti bili, kakor da so samo oni trpeli, da je samo njih kri tekla.

Jugoslovani so se omenili ni, kakor da so naši možje doma za pečjo ležali in mesto s puško in bajonetom v roki se z deco igrali in otroke na rokah ujsali, naši fantje pa s šopkom za klobukom na ograjah sedeli, si neveste izbirali in tobak kadili.

In vendar je resnično tole, kar tudi grofu ni moglo biti prikrito, kar nam pripovedujejo italijanski ujetniki, da italijansko vojno vodstvo poizkuša doznati, na katerem mestu imajo zakope zasedene Jugoslovani (Dalmatinci, Bošnjaki, Hrvati, Slovenci), zakaj tam — pravijo — bo „juriš“ (šturm).

Čehe je naravnost napadel v svoji veliki državniški nerazsodnosti z veleizdajci.

Skoro tri leta bo že, kar je znameniti nemški pisatelj Hermann Bahr opozarjal, kako je za dr-

Italijansko civilno prebivalstvo se vrača v svoj kraj Carbolone, ki so ga zasedle naše čete.

Otvoritev zbora je bila prelestna. Dve tretjini ogromnega templja, posvečenega »zedinjenju vseh kultov«, sta bili zastavljeni s klopmi in drugimi sedeži za člene zbora, eno tretjino je zavzemala visoka estrada¹⁴, kjer so razen cesarskega prestola in drugega — nižjega, za velikega čarodeja — bil je kardinal in cesarski kancelar — stale vrste sedežev, zadaj za ministre, dvorjane in državne tajnike, ob straneh pa daljše vrste sedežev, katerih namen je bil neznan. Na korih so stali glasbeni orkestri, na sosednjem trgu sta se utaborila dva gardna polka in baterija za slavnostne salve.

Zborovi člani so že odslužili svoje službe božje v raznih cerkvah in otvoritev zbora bi morala imeti čisto svetni značaj.

Ko je vstopil cesar z velikim čarodejem in spremstvom in je orkester zaigral »koračnico zedinjenega človeštva«, ki je služila za cesarsko mednarodno himno, so vsi zborovi člani vstali in vihteč klobuke trikrat gromko zaklicali: Vivat! Urà! Živijo! Hoch!

¹³ Tako! nol! dal! tako torej!

¹⁴ Oder.

(Dalje.)

Doma in po svetu.

Grof Czernin je šel.

Vzrokov je več, navajajo vsaj različne. — Eden med njimi, ki je dal zadnji sunek, da je mož tako hitro s pozorišča odletel, je bil, ker je bivši zunanji minister čisto pozabil, da je zunanji minister Avstrije, države, ki jo tvorijo različni na-

žavo nevarno in škodljivo, če bi se zaradi posameznih slučajev celemu narodu hotel pritiskati pečat izdajalstva, zlasti če bi se tak poizkus izvršil od zgoraj, zakaj s takim krivičnim očitanjem se v svoji zvestobi do dna užaljeni narod siloma tira tja, kjer ga ni bilo, kamor tudi sam ni nikdar hotel, toda če je krivično ranjen na najobčutnejšem, najnežnejšem mestu, more v svoji preveliki boli in razžalitvi izgubiti hladno razsodnost in uspeh more samo škodovati državi. In kdo je pravi krivec? — Češko naj bi po češko vladali — svetuje isti Bahr — pa bi ne bilo vseh teh nesreč.

Italijanska pehota obstreljuje avstrijske zrakoplove.

Zanimivo je, kar smo te dni slišali od višjega avstrijskega častnika, Nemca po rodu in mišljenju. Nadzoroval je prednje črte: Samo hrvatsko, slovensko, češko govornico je slišal — tako je dejal — pa nobenega drugega jezika.

Novi zunanji minister Madžar baron Burian

je že enkrat imel to visoko mesto; sedaj pa je bil za skupnega finančnega ministra, ki je kot tak tudi upravitelj Bosne in Hercegovine. Kako bo politiko vozil, ne vemo; naši ljudje pravijo, da zlasti odkar je vojska, pri gospodarskih in političnih izpremembah še nikoli nismo kaj boljšega dobili. Da bi ta beseda vsaj sedaj ne obveljala!

Novo stranko imamo,

ki si je nadelo lepo ime »Katoliška slovenska zveza«. Čudno je le to, da se je stranka ustanovila brez škofa in proti njemu. Pravzaprav vsi škofje ilirske (jugoslovanske) provincije soglašajo proti njej. Katoliška torej ne bo, kljub katoliškemu imenu.

Da tudi slovenska ni, je prav tako gotovo. Kako bi mogel ustanovni zbor slovenske stranske dolžiti brez vsakršnih dokazov, čisto svojevoljno, ogromno večino slovenskega naroda veleizdaje in nezvestobe in tako indirektno klicati žandarje nadenj in rablje, da ga pozapro in poobesijo tega veleizdajalca?

Samo tedaj bi se mogla preko škora ali celo proti njegovi volji ustanoviti katoliška stranka, če bi se po pravilnem juridičnem postopanju kakemu škofu moglo dokazati, da je ali nevernik, krivoverec ali razkolnik ali pa duševno ne več odgovoren za svoje dejanje, ali vsaj, da je njegova »taktika« katoliški stvari škodljiva.

Za to pa je treba strogega dokaza pred višjo cerkveno oblastjo, ki ima edina pravico tako obsodbo javno izreči.

Takega dejstva ne more konstatirati, še manj pa brez vsakršnega dokaza javne obsodbe izreči shod, sklican od lajka, če je prav deželni glavar, ki udeležence z zvijačo zvabi, ne da bi vedeli, za kaj gre; še manj pa more tak nepostaven shod, čeprav le indirektno, obsodbo izreči in contumaciam, brez vsakršnega preiskavanja, na golo trditev samoljubja prežetih ljudi.

Pri naših jugoslovanskih škofih, ki se jih ljudstvo s tako radostjo vedno udaneje oklepa, bi bil seveda vsak poizkus dokazovanja postavnim potom brezuspešen in hkrati že sam poizkus skrajno krivičen, zakaj njih požrtvovalno apostolsko delo je znano celemu svetu. Gorje mu pred Bogom in

ljudstvom, kdor bi hotel na to pot stopiti! Ali so ti novi »varih« katoliške vere res tako zaslepljeni, da upajo takega škofa pred ljudstvom osumiti, kot da je nevaren katoliški misli?

Zato pa tudi najlepše besede ne bodo našega vernega ljudstva odvrnile: dobro namreč vé, na kateri strani je njegovo mesto.

Veliki ruski kolos — ruska država razpada dalje. Najprej se je osnovala cela vrsta samostojnih republik — ljudovlad. Nato so si Nemci na povabilo 30/10 nemških prebivalcev priklopili finsko republiko kot nemško zvezno državo, Livonska, Estonska in Kuronska ji bodo prav

Salomonova razsodba.

Evropejec, ki je navzoč pri sodni obravnavi v Ameriki, posluša zavzet, kako svobodno se kreče tamošnji sodnik, ki se ne zdi v svojem pravoreku oviran in omejen po črkah in črtah postave, ki ne gre vselej

Pred sodnim stolom je stal mož v tridesetih letih, lisičjega obraza, čedno napravljen in lepo rejen. Gledal je samozavestno okoli sebe. Obtožen je bil sleparstva. Dokaz in podlaga obtožbe so bili oglasi, ki so prihajali že več tednov v različnih listih Unije. Takih oglasov je sicer vedno polno po ameriških listih, a vselej nima osleparjeni poguma, da bi si poiskal pravice in odškodnine pred sodnijo, ker ni ravno prijetno, ako se poleg škode človeku ljudje posmehujejo. Oglasi, ki so bili zatoženi, so prihajali v taki vrsti:

Hallo!

„Sto potrebnih in koristnih reči za en sam dolar! Orodje, ki je potrebno potrebno! Dobite poštne prosto, ako pošljete dolar na Excelsior-Export-Compagnie, Markessquare 36, San Francisco 6.“

Hallo!

„Zajamčeno je, da ne izve nikdo. Pošljite dva dolarja in izvedeli boste zanimivo novost, kako uporabite lahko petvinarske znamke namesto desetvinarskih. John Iossas Brown, 27 Songstreet, San Francisco 6.“

Hallo!

„Največji uspeh znanstva! Rdeč nos izgubi svoj žar. Najnovejšo in gotovo učinkujočo iznajdbo na tem polju izveste, ako pošljete tri dolarje. Medicinsko dr. 12 Midoblesstreet, San Francisco.“

Hallo!

„Kdo bi rad obogatel? Treba je samo 5 ničevih dolarjev. Ključki bodo do milijonov. Pošljite jih na ekspedicijo lista »Človekoljub«. Dobite nasvet, vsled katerega si naberete čez noč bogastva.“

Sodnik je dokazal kratko, da je pisala vse štirje oglase ena in ista oseba, in da se nanašajo štirje različni naslovi samo na eno in isto premeteno osebo, torej se strnejo štiri obtožbe na eno glavo.

Obtoženec je trdil, da ni kriv. Ni pa mogel ovreči dokazov. Izgovarjal se je: »Res je, da sem pisal te oglase, nisem pa imel namena, da bi oškodoval živo dušo, nikogar nisem silil, da naj mi pošlje...«

Sodnik mu je presekala izgovor: »Hitro bomo to dokazali.« — Poklical je prvo prič. Zamišljen človek se je oglašil. Eden iz one

Vojška straža na meji med Rusijo in Perzijo.

kmalu sledile. Te severozahodne bivše ruske pokrajine meje na Nemčijo. Sedaj se je odcepila republika, ki se je bila ustanovila na razvalinah Rusije v Besarabiji, in se priklopila Rumuniji. Besarabija meji na Rumunijo; v njej prebiva veliko Rumunov, natančnih odstotkov ni mogoče navesti. Vse te nove državne zveze pa vladajo ali judje ali pa tujci. — Zmeda je povsod velika.

Razveseljivo za katoličane je to, ker je katoliška Cerkev dobila prostost. Prej jo je ruska vlada tako strašno zatirala, da dva sosednja katoliška župnika nista smela eden drugemu pomagati, sosed n. pr. ni smel sosedu priti pomagat izpovedovati itd., duhovniki se niso smeli nikdar sestati, da bi se posvetovali o dušnopastirskem delovanju.

Noben bogoslovec ali duhovnik ni smel izven ruske države študirati, zlasti gorje, če bi se drznil iti v Rim študirat, nikoli bi ne mogel izvrševati dušnopastirskega zvanja v Rusiji. Zato si je le semtertja kateri z zvijačo, pod tujim imenom, z raznimi stroški priboril to srečo, da si je duhovsko izobrazbo poglobil na kaki katoliški visoki šoli v Rimu ali sploh izven mej Rusije.

Tuj katoliški duhovnik ni smel v Rusijo, razen, če je dobil posebno dovoljenje od ruskega zunanega ministrstva. Pa Bog ne daj, da bi le najmanjše dušnopastirsko delo opravil. Gorje njemu in župniku, ki bi mu to dovolil. Naš znani potovalec po Rusiji, prof. dr. Knific, n. pr. je šel zato vselej na Rusko kot gimnazijski profesor, ruska policija ni nič vedela in ni smela nič vedeti, da je hkrati tudi kat duhovnik.

za življenjem. Pisatelj Cichler, ki je prebil marsikatero uro po sodnih dvoranah v Newyorku, San Francisku in v Čikagi, nam slika eno teh zanimivih obravnjav.

Srbija pod avstrijsko-ogrsko upravo: Ciganska naselbina v Kruševcu.

Zapletena jelena.

velike družbe, ki stika vsak dan po oglasih, se ujame na vabljive besede in se ne izuči. Sodnik je vprašal: »Kako blago ste bili dobili, ko ste bili poslali dolar?«

»Sto piškavih šivank!« je odgovorila priča ogorčeno, v veselje poslušalcev.

Sodnik je vprašal mirno zatoženega: »Se vam zdi šivanka res neobhodno potrebna in koristno orodje?«

»Na vsak način!« je pritrdil obtoženi.

Modro je razsodil sodnik: »Potem rečete seveda lahko, da je sto šivank, sto koristnih orodij — kaj ste pa hoteli, tožitelj? Lahko ste si mislili, da ne dobite za dolar sto avtomobilov. Prehajam k drugi točki obtožbe.«

Tožiteljica je bila starikavo dekle. Ena tistih, ki pišejo rade pisma brez konca in kraja. Rdečica ogorčenja ji je zalila velo lice, ko jo je vprašal sodnik:

»Kak odgovor ste dobili na svoje vprašanje glede petvinarskih znamk namesto desetvinarskih?«

Ogorčen glas je siknil: »Naravnost nesramen odgovor!« Glasil se je: »Prilepite dve petvinarski znamki na vašo, gotovo zelo duhovita pisma, pa bo kakor da bi prilepili desetvinarsko. In za tak odgovor sem dala svoje težko prislužene tri dolarje!«

Po dvorani je zagrmel smeh kakor vihar. Tudi toženec se je smejal. Le Salomon na sodnjem stolu se ni ganil. Dvignil je roko, da potolaži vihar, in pripomnil na naslov tožiteljice: »Menim, da bi bili vi lahko že poprej tako pametni, pa ne bi bili izgubili treh dolarjev. Tretja točka!«

Sluga je zaklical. Na burno veselje občinstva se je dvignil mož, obdarjen z dolgim, krepkim telesom, širokim rdečim licem in z debelim nosom sred lica, ki je žarel kakor petelinov greben. Ime in beseda tega tožitelja sta pričala, da je sin dežele, ki ljubi žgane pijače. Vesel nemir je vladal, ko je pripovedoval srdito:

»Vaše velerodje! Oni nič tamle, ki bi ga jaz raje imel tu med svojimi poštenimi pestmi, kakor da ga gledam tamle med straž-

niki, ki mu varujejo sleparsko dušo — oni ničevi nič mi je pisal na moj denar in na moje vprašanje tako neumnost, da je res od sile. Meni je nos ozebel, nesrečen sem res in rad bi, da bi ne bil tako izzivaje rdeč, a ta duša se mi posmehuje!«

»Lokajte ga, dokler ne bo višnjev!« Dvorana se je tresla smeha. Šele resen opomin sodnikov je umiril vihar.

Sodnik je povedal umerjeno: »Ste že toliko časa na svetu, da bi morali vedeti, da se tak nos ne ubeli več. In najsibo vzrok njegove glasne barve že ozeblina ali neka druga bolezen. Smatram, da je izpolnil obtoženec, kakor v prejšnjih dneh tudi v tem kar je obljubil, in prehajam k četrti točki.«

Obtoženec je kar vzrastel: kdo mi pa kaj more? Porogljivo je pomeril svoje tožitelje, posebno četrtega, ki se je dvigal, da odgovori sodniku. Očividno je bilo, da je sodnik mož posebne vrste, on ne kara obtoženca, ampak prišteva krivdo osleparjenim: Zakaj so res tako neumni? — Mož, ki je hotel nagloma obogateti, je bil slaboten in slabo oblečen, nosil je pečat usode tistih ljudi, ki nimajo volje in jih spremlja nesreča povsod.

Opravičeval se je: »Vaše velerodje! Gotovo mi ne more nikdo zameriti, če bi postal rad nagloma bogat, posebno ko sem mislil, da si pomagam s petimi dolarji. Težko sem si utrgal denar. Nisem spal, čakal sem pisma in snoval. Pa mi je prineslo odgovor:

»Naredite, kakor sem naredil jaz z vami in kakor delam s tisoč bedaki vaše vrste — ki jih ne zmanjka nikoli: Izkoriščajte neumnost svojega bližnjega!«

Na ta odgovor je molčalo vse. Sodnik je vprašal hladno obtoženca: »Je vse res, kar govori? — predrzno je odgovoril: »Ne samo, da je res, tudi odbiti se ne da!«

Sodnik je razsodil: »Dve leti hude ječe!« Utemeljeval je svojo razsodbo s tem: Zločin je, če se poslužuje kdo nevednosti svojega bližnjega v svojo korist, neumnost pa spada k nevednosti, še večji zločin pa je, če nagovarjaš še drugega na tak zločin. In ko se je pokrtil sodnik, je bil očividno v prostrani dvorani en sam človek, ki ni bil zadovoljen z razsodbo, in ta je bil premodrni pošijatelj oglasov.

Zmes.

Lačni Arabec. Nek lačni Arabec je zašel v puščavi. Dva dni je ostal brez vsake hrane in je prišel v nevarnost, da lakote umrje. Nazadnje je došel do studenca, iz katerega so popotniki pojili svoje velblode, in je zagledal v pesku mal usnat mešiček.

»Hvala Bogu,« je vzkliknil, ko ga je dvignil in otipal, »mislim, da so fige v njem in orehi; sedaj se pa lahko nasitim!«

V prijetnem pričakovanju je razvezal mešiček; ko pa je videl, kaj je v njem, je prepaden zakričal:

»Ojoj, saj so samo biseri!«

Stari modrijan. Neki star modrijan je srečal mladega človeka, ki je bil zelo blebetav, in mu je rekel:

Belgijski vojaki polagajo mine v vodo.

»Pomni, prijatelj, da ti je narava dala dve ušesi pa samo ena usta zato, da bi mnogo poslušal, pa malo govoril.«

Letni čas se računa po okoliščinah. A. V tem mrazu, pa golorok okoli hodiš! — B. Pri tej draginji sem že vso plačo do srede avgusta dobil in porabil.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Miroljub. Dosti spretno pišete, vendar pa stvar ni za naš list. Hvala za dobro voljo.

Zadajo dr. Krekovo igro „Ob vojski“ začnemo prinašati v najkrajšem času. Dali jo bomo tudi ponatisniti, da bodo imeli naši ljudski odri kaj v roke vzeti.

NAŠE SLIKE.

Grad Cotroceni, last rumunske kraljevske družine, je bil zidan kot zimska rezidenca po zamisli rumunske kraljice Elizabete, rojene nemške princezinje z Wieda, ki je bila nadarjena pesnica in spretna pisateljica.

Jeleni žive ponavadi v manjših ali večjih čredah, ki jih vodi samec, kakor na naših posevkih kuretna, ki ji načeljuje petelin. In kakor se udarita dva petelina, načelnika dveh kurjih družin, če menita, da hodi kateri drugemu v škodo, tako se zbijejo tudi jeleni, pa se jim pri takem boju večkrat dogodi, da narazen ne morejo, kakor naša slika kaže.

Naši možje in fantje, kakor vidimo, so ostali delavni in dobrega srca. Seveda bi raje doma pomagali. Ko se vrnejo, to se bo začelo veselo delo in življenje! Bog daj, da kmalu!

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

»Dovolite, da se predstavim: baron Dulanski.«

»Me veseli; moje ime je: baron Jelen.«